

almindeligere under de fri Forhold, tror jeg, det vil vise sig, at det bliver til Skade for Tyendet. Det vil da blive vanskeligt for en Arbejder at kunne faa Arbejde, hvis han ikke har en saadan Anbefaling. Men paa den anden Side er det sikkert, at Husbonden tidt aldeles ikke vil tage Hensyn til saadanne Anbefalinger, saaledes at altsaa kun den Omstændighed, at en Mand ikke har en Anbefaling med sig, vil være en Disrekommendation, medens selve Anbefalingerne efterhaanden ville tabe deres Betydning. Jeg tror, det vil være til Gavn for Tyendet at beholde en Tyendelov, hvor dog de væsentligste Ulemper ere afskaffede.

Der er særlig blevet henvist til Spørgsmaalet om Hustugten, men den finder jo ikke Sted. Der er ikke mere Hustugt over for Tyendet, end hvor man staar i et privat Forhold til Arbejderne. Raaheden kan lige godt herske blandt de Folk, som den ærede Ordfører nævnte, nemlig Bestyrere og Forvaltere paa Landet. Hvad enten man har Tyendelov og Skudsmaalsbøger eller fri Kontrakter, eller hvad man har, vil Raaheden naturligvis være den samme, og de Overgreb, der undertiden kunne finde Sted, ville blive akkurat de samme. Det er jo navnlig de større Gaarde, det ærede Medlem hentydede til, og Forvalterne eller Bestyrerne der ville lige saa godt og akkurat under Paaskud af berettiget Hustugt kunne udføre de samme raa Overfald paa dem, de ikke holde af, som de kunne gøre nu, og det bliver lige saa vanskeligt som nu at paatale det, fordi den Slags Overfald i Reglen sker paa Landet uden Husbondens Vidende. Derfor er det netop saa vanskeligt at komme dem til Livs, fordi ingen Husbond paa en større Ejendom vil taale, at en Forvalter omgaas Folkene paa den Maade, det maa til Dels foregaa i det skjulte, og derfor er det saa vanskeligt for Tyendet at bevise det. I den Henseende vil det være akkurat ens, enten vi have en Tyendelov, eller Folk gaa i Arbejde efter fri Kontrakter.

I øvrigt skal jeg henvise til den Udvalgsbetænkning, som den Gang fremkom, for at vise, at allerede for 20 Aar siden var Jordbruget og særlig det større Jordbrug, som den Gang repræsenteredes af Landboforeningerne, inde paa, at de vigtigste Ting, der kunde fordres til bedste for den tjenende Klasse, vare netop Humanitet i Omgang, bedre Boligforhold og bedre Pleje, naar de bleve syge. Alle disse Ting vedtog man som nødvendige

Forudsætninger for bedre Tyendeforhold, og det var, som sagt, Repræsentanter for hele den jydsk Landbostand, der vare til Stede. Men endelig udkastede man den Tanke, at man om muligt over hele Landet skulde arbejde hen til at faa Hospitalsforholdene ordnede saaledes som i Frederiksborg Amt. Der ere de nemlig ordnede paa den Maade, at alle, rig som fattig, have Ret til fri Indlæggelse paa Sygehus efter Lægens Anordning. Den Ordning have de haft i lange Tider, og jeg har henvendt mig til Autoriteterne i Frederiksborg Amt, navnlig til Amtmanden, med Forespørgsel, om de vare tilfredse med den Ordning. Amtmanden svarede, at det var en overordentlig nyttig Foranstaltning, der virkede til stor Tilfredshed for alle Amtets Beboere, der havde denne Ret til fri Indlæggelse; det lattede Hjemmene betydeligt, og selv om Amtsrepartitionsfonden havde betydelige Sygehusudgifter, var det til megen Nytte, og saavel rige som fattige vare tilfredse med denne Ordning. De jydsk Landboforeninger udtalte den Gang, at kunde vi faa noget lignende over hele Landet, vilde det være til overordentlig stor Fordel for Tyendet. Senere have vi faaet den betydelige Udvikling af Sygekassevæsenet, som til Dels har hjulpet noget paa Forholdene.

Det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds (Barner) har meget rigtigt henledet den ærede Ordførers Opmærksomhed paa Forholdene i København. Ogsaa jeg tror, at de trænge ganske anderledes til at efterses, end Forholdene paa Landet. Tildels finder vel ogsaa Forespørgslen sin store Berettigelse deri, at Forholdene for Tyendet i Byerne have en ganske anderledes uheldig Karakter end paa Landet, og det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds henpegede særlig paa Beboelsesforholdene. Den ærede Ordfører har navnlig omtalt Boligforholdene paa Landet som saa slette, men jeg tror dog ikke, at de kunne sammenlignes med den Elendighed, man byder Tyendet i København, og jeg tror, at de kommunale Styrelser kunne gøre en hel Del til i saa Henseende at forbedre Tyendeforholdene.

Paa Landet er jo ganske vist en Del endnu baseret paa de gamle Forhold, som have hersket paa Landet gennem Aarhundreder, men overalt ere de dog betydelig forbedrede. Man maa vel huske paa, at saaledes som Forholdene ere paa Landet, er det umuligt pludselig at gennemføre en Revolution i det Forhold, der finder Sted